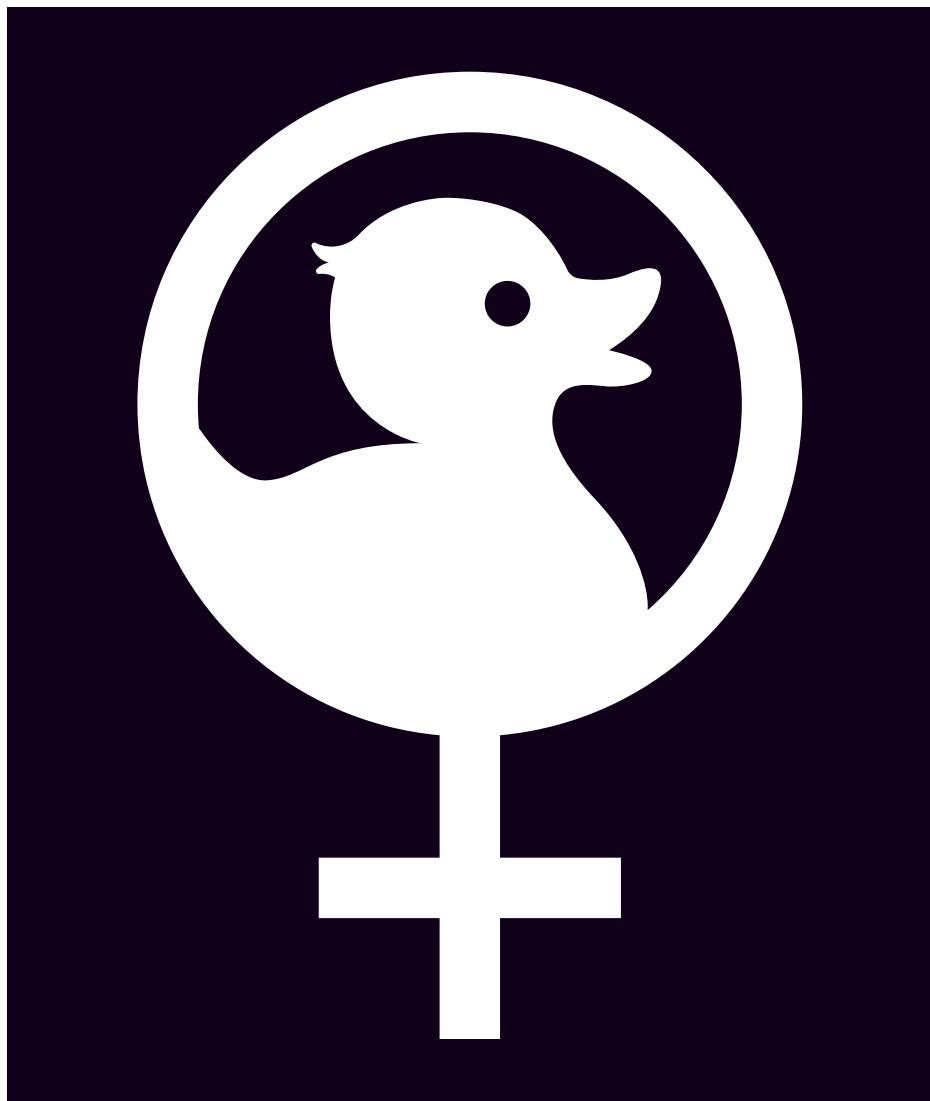

PRINCIPI ŽENSKE GRUPE
INICIJATIVE
NE DAVIMO BEOGRAD

PRINCIPI ŽENSKE GRUPE
INICIJATIVE
NE DAVIMO BEOGRAD

Beograd, 2020.

Ženska grupa inicijative Ne davimo Beograd (u daljem tekstu NDM BGD) zalaže se za feminizaciju politike, municipalizam i javne politike koje uključuju žensku perspektivu, i svoje zalaganje definiše i objašnjava kroz sledeće principe:

I FEMINIZACIJA POLITIKE

1.

Žene su *politička bića* i kao takve, imaju potrebu: da se bore protiv diskriminacije, ugnjetavanja i dominacije, da reaguju na nepravdu i da ukazuju na rešenja problema koja uključuju žensku perspektivu, da se udružuju, da bi menjale okruženje, čineći ga boljim kako za sebe, tako i za druge.

2.

Umesto da se žene prilagođavaju politici čija su se pravila uspostavila i usidрила u vreme kada žene nisu imale pristup političkim institucijama, politika se mora menjati polazeći od ženske perspektive.

3.

Pukim ravnomernijim učešćem žena unutar struktura političkog odlučivanja – od lokalnog, preko regionalnog, do nacionalnog i transnacionalnog nivoa ne postiže se jednakost, saosećajnost ni solidarnost u politici. (Utoliko pre, što su žene u političkom životu, nažalost često, zastupnice stavova koji su u direktnoj suprotnosti sa interesima žena.)

4.

Feminizacija politike podrazumeva depatrijarhalizaciju politike – osporavanje hijerarhijskih odnosa i društvene neravnopravnosti koja, između ostalog, počiva na sistemskoj eksploataciji ženskog rada u privatnoj i javnoj sferi.

5.

Rodna transformacija politike koja vodi jednakosti zahteva novi vid organizovanja. Postojeće političke partije su zasnovane na tradicionalnim muškim vrednostima i kao takve, rodno neosetljive i neadekvatne kao način ženskog političkog organizovanja. Politički pokreti, kakav je i NDM BGD, donose novu formu i nov način političkog aktivizma.

6.

Dobra međugeneracijska komunikacija je nužan uslov ženske solidarnosti i dragocen model učenja i napredovanja. Ona podrazumeva razmenu znanja, iskustava, osećajnosti, uzajamnog poverenja, lišenu predrasuda zbog starosti/mladosti učesnika u raspravi i odlučivanju.

Diskriminacija po starosnoj osnovi je neprihvatljiva i mora biti strana svakoj feministički osetljivoj zajednici. Međugeneracijsko razumevanje i ženska solidarnost imaju kapacitet da budu dobar model društvene solidarnosti i podsticaj za razvoj.

7.

Suprotstavljamo se jezičkoj mizoginiji. Zbog toga je jezik feminističke politike tačan, nemanipulativan i rodno osetljiv. Kao takav, on je važno sredstvo političke borbe.

8.

Feminizacija politike donosi *političku promenu koja je dragocena celom društvu*, muškarcima, kao i ženama, pod uslovom da je zajednički ideal zajednica u kojoj ljudi ravnopravno dele prava i obaveze.

II MUNICIPALIZAM KAO DEMOKRATSKA POLITIKA U LOKALNOJ ZAJEDNICI

1.

Logično početno mesto za feminizaciju politike je municipalizam kao *demokratska lokalna politika i strategija decentralizacije moći*. To važi i za grad i za selo.

Municipalizam podrazumeva da se moć izmešta sa centralnih institucija i centralnih elita na lokalne institucije i lokalne elite, i opet sa lokalnih institucija na nove institucije osmišljene tako da otelotvore učešće građanki i građana.

2.

Ženska perspektiva u stvaranju javnih politika posebno je značajna zato što su žene najčešći korisnici javnih servisa i žrtve njihove disfunkcionalnosti. Time ne dovodimo u pitanje stav da se javne politike moraju promišljati iz perspektive svih građana.

Žene moraju biti aktivne učesnice u iniciranju, formulisanju, zagovaranju i realizaciji javnih politika: planiranja grada, budžetiranja, stanovanja, uređenja komunalnih službi, javnog prevoza, kao i politika kojima se reguliše kvalitet i bezbednosti radnih mesta dostupnih ženama.

Svojim političkim angažmanom žene se zalažu za dostupnost vrtića, pristupačnost zdravstvenih institucija,

postojanje i dostupnost kulturnih sadržaja, bezbednih ženskih prostora.

Žene ne smeju biti samo ispitanice javnog mnjenja i primaoci usluga (što je preovlađujuća praksa i žensko iskustvo).

3.

Municipalizam donosi promenu u načinu bavljenja politikom – ona postaje participativna, podrazumeva saradnju, strpljivo traženje konsenzusa, međusobno poštovanje unutar građanskog političkog pokreta (imajući u vidu da pokret čine ljudi koji dele aktivizam, stavove, osećajnost), brigu za politički projekat oko kojeg se pokret okuplja, brigu za zajednicu i životnu sredinu. To je politika koja ne otuđuje ljude, nego ih povezuje.

4.

Menja se koncepcija liderstva, iz patrijarhalnog i autoritarnog modela u model kolektivnog liderstva koji počiva na raspodeli odgovornosti u timu, tako da nijedna uloga, pa ni ona reprezentativna, ne lišava osobu koja je preuzima obaveze da nastupa kao “timski igrač”.

5.

I na kraju, ne kao najmanje bitno, prostori gde se odvija politika treba da se prošire, oslobode ili osvoje: oni treba da budu dostupniji i pristupačniji, kao i da šalju poruku dobrodošlice onima koji su tradicionalno isključeni i nedobrodošli.

III ŽENE U POLITICI: ZA ŠTA SE ZALAŽEMO

1. Žene a ne žena

Žena nije jednoobrazna kategorija, te kada govorimo o specifičnim društvenim potrebama žena, to uvek treba da imamo u vidu. Kapaciteti, potrebe i pozicije žena tokom životnog veka se menjaju, uslovljene su različitim dimenzijama društvenih i ličnih očekivanja, kao i mogućnostima koje često zavise znatno više od okruženja i uticaja društva nego od ličnih sposobnosti i aspiracija.

2. Odrastanje, vaspitanje i obrazovanje

Besplatna, bezbedna i solidarna sredina, u kojoj se obeshrabruju nasilje i rodni stereotipi ključna je za specifičan razvoj ženskog deteta od najranijeg uzrasta. Zato obdanište, a potom i osnovna škola treba da budu mesta na kojima se deca uče (samo)poštovanju, zajednici, ravnopravnosti i jednakom značaju svakog deteta.

Za devojke je ključno besplatno i obavezno školovanje, kako osnovnoškolsko tako i srednjoškolsko, a to podrazumeva i besplatan nastavni materijal i podsticajnu sredinu za učenje i usavršavanje. To je sredina u kojoj se sistemski ohrabruje saradnja, a ne takmičenje i gde se temeljno obeshrabruju rodni stereotipi – o tipu znanja, o svrsi znanja, o sposobnostima.

Žene treba da imaju pravo na sve nivoe obrazovanja i priliku da svoje znanje primene u odabranim strukama.

3. Posao i ekonomska samostalnost

Za zrelu ženu koja zasniva radni odnos i/ili partnersku zajednicu, ključne su sledeće oblasti. U domenu rada, ona mora imati društveno zagarantovanu mogućnost da se oprobala u svim oblastima rada, pa i u onima koje su se istorijski tretirale kao specifično muške; mora imati mogućnost da se zaposli uz garancije da se buduća željena trudnoća neće tretirati kao prepreka zapošljavanju ili ostanku na radnom mestu; da bude jednako plaćena za jednak rad; da se oseća vrednovano i zaštićeno od različitih formi nasilja na radnom mestu. Zakonom o radu treba predvideti posebne mere za radnice i radnike koji su samohrani roditelji, u ogromnom broju slučajeva žene, kako se njihova već izrazita socijalna ranjivost ne bi uvećavala.

Žena mora imati mogućnost da raspolaže vlastitim (stečenim ili nasleđenim) novcem; treba da bude podsticana, kroz obrazovanje i drugim metodama, da radi i da bude ekonomski samostalna; treba da bude podsticana, u svim sredinama u kojima se zatiče, da u svom radu napreduje.

Pomoć u kući (domaća posluga) je posao skriven od očiju javnosti i kao takav, izložen je specifičnim diskriminatornim praksama (izolovanost, potplaćenost, bespomoćnost, nepostojanje sindikalnog udruživanja...). Najčešće se preko ovog posla uspostavlja odnos poslodavka - radnica, pa je kao žensko - ženski odnos, a istovremeno i hijerarhijski, posebno problematičan iz ugla ideala ženske solidarnosti. S druge strane, reč je o

poslu koji se prepoznaje kao neophodan, koga društvo, u dogledno vreme nije spremno da se liši i koji je mnogim ženam prihvatljiviji od drugih mogućnosti ili je jedina mogućnost. Dileme o načinu rešavanja ovog problema ostaju otvorene, preraspodelu posla vidimo kao jednu moguću opciju.

4. Partnerski odnosi, reproduktivna prava i roditeljstvo

U domenu partnerskih odnosa, žena mora imati mogućnost da samostalno donosi odluku o izboru partnera; mora imati mogućnost da odluči da li i kada stupa u odnose (i kakve); da odluči kada želi da ih okonča, posebno u slučajevima fizičkog, psihološkog ili ekonomskog nasilja. Žena treba da ima pouzdanu, poverljivu i blagovremenu zaštitu od nasilja, sve dok partnersko i porodično nasilje postoji i sve dok su žene u nesrazmerno većem broju njegove žrtve.

Reproduktivne sposobnosti žena su oblast njihovog samostalnog odlučivanja: pravo na abortus i informacije o kontracepciji spadaju u osnovni korpus slobodnog raspolaganja vlastitim telom. Ukoliko se odluči da ostvari potomstvo, na šta se nijedna žena ne sme prisiljavati, žena mora imati različite oblike podrške, pravo na adekvatnu, neselektivnu, besplatnu zdravstvenu negu tokom cele trudnoće; pravo na bezbedan porođaj i na dogovoreni izbor forme porođanja; pravo na prisustvo osobe od poverenja tokom porođaja; pravo na trudničko i roditeljsko odsustvo (zakonski obavezno i za očeve, 6+6 meseci); i pravo na neselektivnu pomoć patronažnih sestara, psihološku podršku i jednokratnu novčanu pomoć zajednicama s nižim primanjima. Ovakvim merama bi

se podsticalo uravnoteženije prihvatanje novog člana zajednice, kao i ravnomerno učešće svih članova i članica zajednice u podizanju deteta.

5. Preraspodela brige: dom, deca, stari

Potrebno je da se briga o deci i starim licima, kao uostalom i briga o domu kroz kućni rad i pomoć u kući, preraspodeli na različite instance - po mogućstvu na organizovanu i socijalizovanu brigu o deci u obdaništima ili domovima za starije koji treba da budu dostupna mesta u koja se odlazi željeno i sa zadovoljstvom, ali i između muškaraca i žena, čime se rasterećuju žene na koje po pravilu pada najveći teret brige za nemoćne.

Starije žene predstavljaju posebno ranjivu društvenu kategoriju, pošto u proseku žive duže od muškaraca i po pravilu imaju niže penzije, izloženije su nasilju i društvenom zapostavljanju. S druge strane, briga o starima je, uglavnom, ženski posao. Unutar tog odnosa: starica/bolesnica – negovateljica/rođaka odvijaju se životi ogromnog broja žena. Skrajnut u odnosu na svaku javnost, u uslovima siromaštva, teret tog odnosa je preveliki za jednu i za drugu stranu. Dominantna životna iskustva ovih žena su: nezaštićenost, bolest (često na obe strane), nemoć, usamljenost. Institucionalna pomoć je neophodna u ovakvim slučajevima, ne samo akterkama ovakvih života, nego i svima – unutar jedne ljudske zajednice koja pretenduje na humanost.

6. Ista prava za sve

Svi navedeni zahtevi podjednako se odnose na žene iz većinskih i manjinskih (ne nužno nacionalnih) zajednica.

Žene iz ruralnih sredina treba da imaju slobodan pristup obrazovanju i informacijama, te da budu podsticane da primenjuju nova znanja i tehnologije (kao i žene iz urbanih sredina). Treba da budu osnažene da učestvuju u odlučivanju u domaćinstvu i široj lokalnoj zajednici, te da imaju slobodan pristup proizvodnim resursima, infrastrukturi i službama koje potencijalno, unapređenju zajednicu i položaja žena u njoj. Posebnu pažnju neophodno je posvetiti problemima koji se u seoskim sredinama tradicionalno snažnije ispoljavaju: nasleđivanju koje favorizuje muške članove porodice, nebrizi o zdravlju žena, višestrukoj diskriminaciji devojčica.

Ženama koje zasnivaju partnerstva sa drugim ženama treba obezbediti zakonska prava koja će ta partnerstva lišiti diskriminacije u odnosu na heteroseksualne zajednice. Takođe je neophodno raditi na smanjenju i perspektivnom ukidanju diskriminacije u svim sferama društvenih odnosa prema LBT osobama.

Žene s invaliditetom su u nesrazmerno velikom broju izložene diskriminaciji, zapostavljanju, zlostavljanju i rodno zasnovanom nasilju. Neophodno je ustanoviti specijalizovane oblike podrške shodno različitim potrebama osoba s invaliditetom, precizno ih i blagovremeno informisati (ili njihove staratelje) i sprovoditi konstruktivne oblike integracije u širu zajednicu.

7. Briga o najosetljivijim grupama

Marginalizovane žene, žrtve trgovine ljudima, prostitutke i beskućnice, zahtevaju posebnu društvenu brigu, pošto im se na različite načine uskraćuju prava koja pripadaju većinskoj ženskoj populaciji. Potrebno ih je sistemski rehabilitovati, integrisati, osloboditi stigme, zaštititi od nasilja kojem su daleko izloženi od drugih grupacija. Kaznenu politiku u oblasti prostitucije (naročito u zoni siromaštva i nemogućnosti izbora) treba tako regulisati da žene kao pružaoci usluga budu dekriminalizovane (tj. budu prepoznate kao žrtve), a da u zakonodavnom i krivičnom pravnom fokusu budu makroi, trgovci ženama i kupci seksualnih usluga.

8. Društvena pravda između utopije i realnosti

Svaki društveni aranžman koji jednu stranu stavlja u drastično podređen položaj u odnosu na drugu, treba ukinuti, a u nemogućnosti radikalnog rešenja treba ga unapređivati u interesu slabije strane. Zalažemo se da ovo bude tema o kojoj se javno govori, da se ohrabruju žene da artikulišu svoja iskustva, svoje stavove i predloge u odnosu na društvenu nepravdu. Njihovo javno izjašnjavanje neophodno je staviti u kontekst borbe za društvenu pravdu, ljudska prava i demokratiju.

NDM
BGD

Ženska grupa inicijative Ne davimo Beograd